

Scenariusz lekcji: Hydroponika – kosmiczny rolnik

Przedmiot: Biologia, Przyroda

Grupa docelowa: Klasy 7-8 szkoły podstawowej

Czas trwania: 45 minut

Cele lekcji

Cele ogólne:

- Zapoznanie z koncepcją uprawy roślin w warunkach kosmicznych.
- Zrozumienie, dlaczego hydroponika jest efektywną metodą uprawy w przestrzeni kosmicznej.

Cele szczegółowe:

- Uczeń potrafi wyjaśnić, co to jest hydroponika i jakie są jej główne zasady.
- Uczeń wie, dlaczego tradycyjna uprawa w glebie jest problematyczna w kosmosie.
- Uczeń potrafi wymienić czynniki niezbędne do wzrostu roślin na Ziemi i w kosmosie (światło, woda, podłoże, temperatura, powietrze).
- Uczeń zna zalety i wady uprawy hydroponicznej w porównaniu z tradycyjną.
- Uczeń potrafi ocenić wpływ różnych czynników na wzrost roślin na podstawie przeprowadzonego doświadczenia.

Metody i formy pracy

- **Metody:** Pogadanka, praca w grupach, pokaz, dyskusja, **doświadczenie badawcze.**
- **Formy:** Praca zbiorowa, praca w grupach, praca indywidualna.

Środki dydaktyczne:

- Dostęp do Internetu.
- Karty pracy (Załącznik 1 i 2).
- **Wyniki wcześniej przeprowadzonych eksperymentów (doświadczenia z glebą, światłem i farbowaniem kwiatów).**

Sugerowane materiały wideo i grafiki online:

- **Film o uprawie roślin w kosmosie:**
https://www.esa.int/Science_Exploration/Human_and_Robotic_Exploration/Research/A_decade_of_plant_biology_in_space
- **Grafika przedstawiająca system hydroponiczny:**
<https://green-farm.pl/hydroponika-co-to-jest/>

Przebieg lekcji

1. Wstęp (10 minut)

Nauczyciel rozpoczyna lekcję od nawiązania do modułu **Kibo** w Discovery Space Station, który uczniowie zwiedzali. Pyta, w jaki sposób astronauta mogą uprawiać rośliny w kosmosie. Prowadzi pogadankę na temat podstawowych warunków niezbędnych do życia roślin na Ziemi (światło, woda, podłoże, temperatura, powietrze). Uczniowie zastanawiają się, czy te warunki są dostępne na przykład na Księżycu.

2. Rozwinięcie (30 minut)

1. **Rośliny w kosmosie i nasze eksperymenty (15 minut):** Nauczyciel wprowadza temat uprawy roślin w kosmosie. Wskazuje, że tradycyjna uprawa jest niemożliwa ze względu na mikrogravitację, brak podłoża, zamknięcie w pomieszczeniu, niesprzyjające warunki itd. Prowadzi to do dyskusji na temat alternatywnych metod uprawy. **Następnie wspólnie analizują wyniki eksperymentów przygotowanych wcześniej.** Nauczyciel wprowadza pojęcie **hydroponiki**, wyjaśniając, że jest to uprawa roślin bez gleby, w pożywce wodnej. Pokazuje film o uprawie roślin na ISS.
2. **Zalety i wady (15 minut):** Uczniowie pracują w grupach, wypełniając kartę pracy (zadanie 1), gdzie wypisują zalety i wady uprawy hydroponicznej. Nauczyciel moderuje dyskusję, wskazując na takie korzyści jak oszczędność wody i miejsca, a także wady, jak wysokie koszty początkowe i potrzeba stałego monitorowania. Nauczyciel może pokazać zdjęcie wnętrza ISS, aby uczniowie zobaczyli, jak taka uprawa może wyglądać (film).

3. Podsumowanie (5 minut)

Nauczyciel prosi uczniów o krótkie podsumowanie (zadanie 2) i podkreśla, że hydroponika to nie tylko technologia kosmiczna, ale również rozwiązanie dla problemów z rolnictwem na Ziemi (np. w miejscach o niskiej żyzności gleby).

Opracowano w ramach projektu Stowarzyszenia POLARIS-OPP pt. „Discovery Space Station” współfinansowanego ze środków Ministerstwa Edukacji Narodowej

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Załącznik 1: Karta pracy: Hydroponika – Kosmiczny rolnik

Wypisz w tabeli zalety i wady uprawy hydroponicznej.

Zalety (+)	Wady (-)

Zadanie 2: Pytania podsumowujące

Odpowiedz na pytania po lekcji.

1. Wymień 3 czynniki, które są niezbędne do wzrostu roślin na Ziemi i w kosmosie.
2. Dlaczego tradycyjna uprawa w glebie jest problematyczna w kosmosie?
3. Czy uważasz, że hydroponika może być rozwiązaniem dla rolnictwa w przyszłości?
Uzasadnij swoją odpowiedź.

Załącznik 2: Opis eksperymentów do wykonania przed lekcją

Doświadczenie 1: Rośliny a światło

Cel: Obserwacja wpływu światła na wzrost i rozwój roślin.

Materiały:

- dwie identyczne sadzonki (np. rzeżucha, fasola),
- dwa słoiki,
- wata,
- woda,
- pudełko kartonowe.

Instrukcja:

1. Do każdego słoika wsyp trochę waty i umieść w niej sadzonkę.
2. Podleń sadzonki, aby były wilgotne.
3. Postaw jeden słoik w dobrze oświetlonym miejscu (np. na parapecie).
4. Drugi słoik postaw w kartonowym pudełku, które uniemożliwia dostęp światła.
5. Obserwuj sadzonki przez **7-14 dni**, regularnie je podlewając.
6. Na lekcji porównaj wygląd obu sadzonek i omów, co się z nimi stało.

Doświadczenie 2: Różne podłoża

Cel: Porównanie wzrostu roślin w glebie i hydroponice.

Materiały:

- dwie identyczne sadzonki (np. rzeżucha, fasola),
- woda,
- dwa słoiki,
- wata,
- gleba ogrodowa.

Instrukcja:

1. W jednym słoiku umieść sadzonkę w glebie, w drugim w wacie.
2. Podleń sadzonki regularnie (tą w glebie tylko wodą, tą w wacie wodą z odżywką).
3. Obserwuj sadzonki przez **7-14 dni**.
4. Na lekcji porównaj ich wzrost i wygląd.

Doświadczenie 3: Rośliny a woda

Cel: Obserwacja wchłaniania wody przez rośliny.

Materiały:

- 2-3 białe kwiaty (np. goździki),
- woda,
- barwnik spożywczy,

- szklanki.

Instrukcja:

1. Napełnij szklanki wodą i dodaj do każdej inny kolor barwnika.
2. Wstaw kwiaty do szklanek.
3. Obserwuj, jak woda jest wchłaniana przez łodygi i zabarwia płatki kwiatów (może to potrwać do 24h).
4. Na lekcji pokaż efekty i omów, jak rośliny pobierają wodę.